

Eitt ljós á gøtu míni

V/Johs. A. Næs

„Tann, sum er í tykkum, er størri enn tann, sum er í heiminum.“ (1. Johs. 4,4)

Tí torir Jóhannes at siga, at tarúgv okkara er tann sigur, ið sigraði yvir heiminum. Tað ljóðar hópisleyst. Um vit spyrja vit okkara, fáa vit hetta svarið: Tað er ikki so! Heimurin er hin sterkari! Sært tú ikki, hvussu stórt veldi, ið heimurin hevur á øllum her? Sært tú ikki, hvussu kirkjan verður trokað burtur, og hvussu mannamúgvurnar seta kristindómin til viks. Tað kann tykjast ógvuliga djavrt at tora at vera við í tí litla sterka flokkinum, sum treiskur heldur fram at stríðast. Men til tjúgunda og síðst er tað fákunna.

Ja, um tað var bert hugsan okkara, tá ið vit halda fram, at tann, sum er í okkum, er størri enn tann, sum er í heiminum, so var tað órskapur. Tala vit um stórleika og styrki, hevur tað almikið at siga, hvat mát vit brúka.

Tá ið vit skula taka støðu hesum viðvikjandi, eiga vit at halda tveir menn fram. Teir standa lið um lið og tala fyri tey bæði ríkin, vit umrøða her. Vit eiga at kanna gjølla hesar báðar menninar, áðrenn vit taka støðu. Menninir eru Jesus og Pilatus. Hvør er sterkari av teimum báðum? Gev tol, áðrenn tú svarar! Stríðið millum tey bæði ríkin heldur stóðugt fram. Hvør fer at vinna? At halda seg aftrat sigurharranum kann ikki vera fákunna.

Hin størsti vandin hjá okkum er, at vit gloyma at rokna, sum Gud roknar. Vit rokna við tí, vit siggja — ikki við tí vit ikki siggja. Vit rokna við tí, sum fellur lættast í lötuni, men ikki við tí, sum varir. Vit rokna við sjónligari makt — ikki við tí kærleika, sum kann trokast í hel, men sum kortini er hin sterkasta matk, ið til er. Vit rokna við tíðini — ikki við ævinleikanum.

Men vit rokna skeivt, og so má verða roknað um aftur. Gud gevi okkum dirvi til at halda fram í teirri djorvu trúgv til okkara seinastu sund, at tann sterkasti er hin upprisin Jesus.

Læknavaktirnar

Tórshavn: Kaj Kallsberg, tlf. 13150, leygardag og Kristianna Nordendal, tlf. 12979 sunnudag.

Eysturoy: Sigvald Kristiansen, tlf. 41517, leygardag og Pól Olsen, tlf. 47010, sunnudag.

Norðuroyggar: Olavur Gaard, tlf. 56900, Vágar: Tlf. 32413

Suðuroy (norður): Tlf. 71560.

Suðuroy (suður): Tlf. 73(30).

Tannlæknavakt

Tórshavn: Bráðfeingishjálp fæst í dag og í morgin kl. 13.00 — 14.00. Tlf. 14544.

Framhald av síðu 7

hvørt sum tey upptaka tey. Eiturin hjá djór- um økist tiskil við aldrinum. Hetta verður nevnt „bioakumulatión“.

Plantuáttar verða síðan etnir av kjótandi djór- um. Sostatt verða eiturevni flutt úr nið- astu rók, frá plantunum upp til menniskjan og tey stóru rovdjórini.

Men eitt og hvørt djór

Gudstænastur

2. sunnudag eftir trinitatis

Havnar kirkja: Eivind Vilhelm, altargongd
Vesturkirkjan: Hogni Poulsen
Kaldbak: Hans J. Joensen, altargongd
Hestur: Kjartan Mørkøre
Kollafjörður: Jákup Magnussen, altargongd
Nes: Jákup Kass kl. 11.00, altargongd
Glyvur: Jákup Kass, kl. 15.00, barna- og familjugudstænasta
Elduvik: Torkil Beder, altargongd
Sandavágur: Svavar Stefánsson og David Johannesen kl. 11.00. Íslendskt kór syngur.
Hov: Bjarni Bæk kl. 19.00, altargongd. Talvan gongur fyri urguna.
Leiti: Bjarni Bæk kl. 11.00, altargongd

Norea Radio Danmark

Millumbylgja 1467 kHz kl. 21.30—21.45.
Mánadagin: »Opdragelse med Himlen som mål«.
Kjeld Nielsen, Svaneke, luttekur.
Norskar sendingar eru hvønn dag kl. 8.00 á stuttbylgju 31 metrabandinum (9,6 MHz).

Evangeliska Røddin

Føroyska sendingin frá Trans World Radio, Monte Carlo hoyrist hvørt mánakvöld kl. 21.45 GMT (Fø. tíð kl. 22.45) á millumbylgju 205 m (1466 kHz).
Mánakvöldið 17/6 talar Hanus Hansen úr Klaksvík.
Evnir: »Vilt tú verða friskur«.
Sangur: Sunnvá Háberg, Kirstin Andreasen og Betesda-kórið.

Føðingardagur

Sunnudag 16. júní fyllir Liva Sørensen, Klaksvík 70 ár. Føðingardagin er hon stóð hjá soninum.
Adressan: Ville Hansen, Kastanjevej 21, Saxkøbing.

etur á ævi síni fœði, ið vigar mangar ferðir meira enn kroppstýngd teirra. — eitrið í matinum iroknað. Hetta merkir, at jú størri ein skepna er, tess størri verður nøgdin av eitri í henni. Hetta fyrbrigdið verður rópt „biomagnifikatión“.

Eitt slíkt dømi siggja vit eisini í vatnumhvørvinum. Vøkstur og smá djór sum gjøgnum tákurnar taka upp eitur beinleiðis úr vatninum, verða etin av størri djór- um, og hjá teimum høgtstandandi djór- um, ið eta fisk, til dæmis kóp- ur og fiskar, savnast stórar nøgdir av hesum eitri. (mynd 4).

Eitt og hvørt nýtt ættarlið byrjar tiskil menning sína í einum umhvørvi, ið longu inniheldur umhvørvisetur, og í ávisum forum man hetta ivaleyst vera ein óheppin livsbyrjan.

Eitt og hvørt nýtt ættarlið byrjar tiskil menning sína í einum umhvørvi, ið longu inniheldur umhvørvisetur, og í ávisum forum man hetta ivaleyst vera ein óheppin livsbyrjan.

Flytist frá ættarliði til ættarliði

Í tí livföðiliga spjaldingini verður eitrið eisini flutt frá ættarliði til ættarliði. Mong eiturevni flytast nevnliga lættliga gjøgnum eftirburðin frá móður til fostur. Nýbørn ungar hava tess vegna

Goymist í feitti

Av tí at eiturevni goymast í livandi verum, kunnu tey fáa álvarslig árin, hoast nøgdirnar ofta eru heilt smáar. Orsøkin til hetta er, at menniskjur og djór hava ilt við at sleppa av við feittloysilig evni, eftirsum vit vanlig

At tørva

Í Tíðindablaðinum Sosialinum nr. 59, 28. maí í ár skrávar A.J. um at *tvørva* og at *torva* og heldur, at kanska kundi verið skrivað í einum málteigi um hesi bæði orðini.

Í Suðuroynni, haðani eg eri, verða hesi bæði orðini ikki søgd, ella ið hvussu er, sjáldan, uttan tá ið onkur situr og tvørrar — talar imóti.

Ein Gjáarmaður tók soleiðis til: »Tað *tvørrar*, tá er ov litlið til. Tað *tvørrar* ikki — nóg mikið er til. Tvørra er meiri orð enn so, tvørrast — tráberast.«

Sum Gjáarmaðurin og tygum, A.J., siga, soleiðis man orðið at tvørra verða brúkt.

Maturin er farin at tvørra.

Í tí gamla norrøna málinum er orðið at *þværra*. Í 17. kapitli í Laxdøla søgu stendur: Hrappr hafði skaplyndi it sama, en orkan þværr. Bjarni Niclasen sigur í týðing síni: Rappur hevði hitt sama skaplyndi enn sum áður, men orkan tvørraði honum.

At *torva* eitur í tí gamla málinum *þurfa*. Tað verður mest sagt um okkurt, tú skalt hava, sum er ikki til, ella tú hevur tað ikki hjá sær. Tær *torvar* ikki at siga soleiðis.

Í 36. kapitli í Laxdøla søgu stendur: ... en hvárki þurftu þau um vetrinn at kaupa hey né met. Bjarni Niclasen sigur: ... men hvørki *torvaði* teimum um veturin at keypa hoyggj ella mat.

Í Brynhildar tátti stendur: Tú *taryst* ikki falsnóta bríga mæst tað svá.

Brynhild sigur soleiðis við Guðruna. Brynhild heldur, at ikki *torvaði* Guðruni at siga soleiðis, henni nýttist ikki at sagt soleiðis, ikki skuldi hon lagt í at sagt soleiðis.

Sv.T.

Hetta er seinasti málteigur fyri summarfritíðina.

Sleppa út tá ið hungur er

Goymslan av til dæmis DDT og PCB í feittvevnadum er tó ikki nakað sakleyst fyrbrigdi. Tá ið ein skepna hungur, brúkar hon nevnliga av tí goymda feittinum, og tá fylgja eiturevni við. Tey koma aftur út í blóðreinslið og raka aðrar líkamspartar, har tey kunnu vera til stóran ampa og enná gera stóran skaða.

Í náttúruni kemur hungursneyð ofta fyrri. Nógvdjórsløg svøla meira ell minni um veturin, og djórini sum á ymiskum hátt royna at klára tann harða veturin, enda í somu støðu. Djór, ið sova um veturin, nýðast jú at klára allan veturin við føðigoymslunum í kroppinum, t.e. fyrst og fremst feitt, og flytifuglarnir nýðast sjálvsagt at brúka alla eykagoymslu kroppins til tess at klára flutningin. (mynd 5).